

Ny database fortæller historier

Takket være årtiers indsats fra danske amatør-slægtsforskere bliver det nu muligt at gå på opdagelse i en database på Rigsarkivet, som rummer såvel navne som oplysninger om slægtsforbindelser og livsforløb på samtlige mennesker, der har levet i Danmark, siden den første egentlige folketælling blev foretaget i 1787.

AF MORTEN MIKKELSEN

mikkelsen@k.dk

Om nogle år vil det være muligt at gå på opdagelse i en database på Rigsarkivet, som rummer såvel navne som oplysninger om slægtsforbindelser og livsforløb på samtlige mennesker, der har levet i Danmark, siden den første egentlige folketælling blev foretaget i 1787.

Det fortæller Anne Løkke, professor i dansk social-, kultur- og sundhedshistorie ved Københavns Universitet, som sammen med arkivar og

forskningslektor Barbara Revuelta-Eugercios, Rigsarkivet, leder det historiske livsforløbs-dataprojekt "Link-Lives", som netop har fået bevilget 22 millioner kroner fra Carlsbergfondet til historieforskningen samt 11 millioner kroner fra Innovationsfonden til den tekniske del af projektet.

"Det er et vildt ambitiøst projekt, og det kan kun lade sig gøre, fordi et stort antal danske amatør-slægtsforskere af egen drift og med et arbejde af høj kvalitet har tastet oplysninger fra folketællin-

ger og begravelsesprotokoller ind elektronisk. Det giver et skelet af persondata, som vi nu kan bygge databasen op omkring," forklarer Anne Løkke.

Folketællingerne blev gennemført lokalt over hele Danmark med 5-10 års interval mellem 1787 og 1970. Den sidste blev gennemført for lige at undersøge, om den nye personregistrering, cpr-registret fra 1968, fungerede. Det gjorde det. På den måde får vi nu et tilsvarende registreringssystem yderligere 180 år tilbage, der bliver verdens

mest omfattende database over en hel befolknings livsforløb så langt tilbage i tiden.

I forvejen ligger Danmark i verdensklasse, hvad angår tilgængeligt kildemateriale om befolkningen, dens indbyrdes slægtsforbindelser, sundhedsforhold og livsvilkår langt tilbage i tiden. Mængden af papirarkivalier er med Anne Løkkes ord "kolossal", men informationerne i alle de mange hyldokumenter i arkiverne er yderst vanskelige at få overblik over.

Om alle danskere siden 1787

muligt at opbygge verdens mest omfattende database over en hel befolknings millioner kroner fra to fonde til projektet

Det er hér, databaser er gammeldags dokumentssamlinger totalt overlegne. Da informationerne er tastet ind elektronisk, kan de nemlig hentes frem, forbindes og kombineres på utallige måder. Slægtsforskere vil få lettere adgang til alle data om en forfader, sundhedsforskere vil kunne arbejde med livslængde og lignende fra større grupper af borgere, og samfundsforskere vil kunne studere mønstre i borgernes sociale liv rundt i landet.

"Vi vil etablere en platform til hver. Slægtsforskerne vil

kunne få data om enkeltpersoner tilbage via det, vi kalder Link-Lives Citizen. Sundheds- og samfundsforskere vil kunne få hjælp med at trække skræddersyede datasæt ud, hvorefter de kan vende tilbage til databasen igen beriget med for eksempel data om mænds højde målt ved sessionen. På den måde vil databasen hele tiden vokse med flere informationer af at blive brugt, og fremtidens forskningsinteresse vil bestemme, i hvilken retning databasen udvikler sig," forklarer Anne Løkke.

I første omgang er planen, at forskerne i løbet af en periode på tre år skal opbygge en database over alle danskere, som levede fra 1787 og frem til 1901. Disse data er ifølge professoren ukomplicerede i den betydning, at der ikke skal tages nogen personhensyn til så gamle informationer.

Mere kompliceret er det med de mere aktuelt personfølsomme data fra perioden 1901-1968, som forskerne vil bruge de næste to år frem til 2024 at registrere.

"I ly af Rigsarkivets tykke,

sikre mure vil vi arbejde videre med de data, som blandt andet rummer oplysninger om endnu levende mennesker og deres arvelige sygdomme. Disse informationer er dækket af arkivloven og databeskyttelsesforordningen og vil ikke blive tilgængelige for offentligheden. Men forskere vil i anonymiseret form kunne gøre brug af persondataene på samme måde som registerforskning baseret på cpr-systemet," siger Anne Løkke.

10.
4/2-19